

DRUHÁ ČASŤ KATECHÉZY K ALITURGICKÝM DŇOM

MÄSOPÔSTNA NEDEĽA

Drahí bratia a sestry,

dnešná nedeľa má prívlastok: o poslednom súde a tiež aj Mäsopôstna nedeľa. Cirkev nás už pomaly začína pripravovať na to, že bude treba vynaložiť väčšie úsilie v čase Veľkého pôstu. Oznamuje, že už o sedem dní začne čas, ktorý nás postupne vedie spoznávať našu duchovnú slabosť a krehkosť. Ukazuje, akí sme slabí v základných pilieroch kresťanského života. Počúvajúc evanjelium o poslednom súde sa nám predkladajú akoby kritéria, ktoré budú rozhodovať o tom, do akej skupiny budeme pridelení. Či náš ortieľ bude ortieľom oviec alebo capov. Skrze stať, ktorú dnes počúvame, môžeme vidieť jedno základné kritérium, ktoré oddeľuje dobré od zlého. Týmto kritériom nie je nič iné ako **láska**. Avšak kresťanská láska nie je iba akási humanitárna pomoc alebo všeobecný záujem. Kresťanskou láskou nie je ani sympatia k dobrým. Kresťanská láska nie je iba cirkevnou podmienkou, ktorá by z Cirkvi robila len „sociálnu inštitúciu“. Kresťanská láska znamená **vidieť Ježiša Krista** v každom človeku, s ktorým sa stretneme. Ináč povedané, nielen vidieť, ale správať sa tak, ako by ten druhý bol Kristus. To je zmyslom a podstatou kresťanského spoločenstva – žiť tak, že ten druhý je **Kristus**. Nie iba ten dobrý, krásny, múdry, milujúci, slušný, ale ten druhý – **každý**. Či je to manžel, ktorý nie je podľa predstáv, alebo manželka, alebo deti, alebo nadriadený, alebo kňaz, alebo aj ten chudák, ktorý žobre pred chrámom – v každom z nich dnes k tebe i ku mne prichádza sám Ježiš Kristus. Prečo? Aby ma zmenil, aby mi strhol spred očí klamlivé zrkadlo, ktoré ma neučí nič iné, ako vidieť iba seba samého.

Tu nejde iba o sociálnu aktivitu, ktorá vo svojej podstate je vždy zameraná na budúcnosť, ale kresťanstvo kladie dôraz na **teraz**. Teraz, ako jediný čas na prejavenie lásky. Nie potom alebo zajtra, ale teraz – dnes. Možno nie každý z nás je povoláný k práci v charite alebo sociálnej sfére. No každý dostal dar **Kristovej lásky**. Lásky, ktorá ale neostáva iba v nás, ale sme zodpovední rozdávať sa do poslednej aj kvapky krvi tak, ako sa rozdal Kristus. A tak za to, či sme prijali túto zodpovednosť alebo nie, či sme milovali alebo milovať odmietli, za to budeme súdení. Pretože *„čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili“*.

Ale bez Krista, ktorý to v nás môže vykonať, je toto nemožné. Pochopiť a prijať to nás učí Cirkev počas Veľkého pôstu. On nie je iba súborom množstva formálnych,

prevažne negatívnych pravidiel a predpisov – zdržanlivosť od určitých druhov pokrmov, tanca, filmových predstavení... Vo Veľkom pôste ide o **niečo viac** – niečo, bez čoho všetky tieto predpisy strácajú svoj význam. To **niečo viac** možno najlepšie vyjadriť ako atmosféru – klímu, do ktorej človek vstupuje a ktorá v priebehu siedmich týždňov ovplyvňuje celý náš život. Ešte raz treba zdôrazniť, že účelom Veľkého pôstu nie je donucovať človeka k plneniu niekoľkých formálnych požiadaviek, ale **obmäkčiť srdce**, aby pocítilo skrytý **smäd a hlad** po spoločenstve s Bohom, ktorý jediný je zdrojom pravej lásky. Samotnú podstatu Veľkého pôstu odhaľuje **svetlý smútok**, ktorý je darom Veľkého pôstu. Bez zveličovania možno povedať, že svätí otcovia a duchovní spisovatelia, ktorí zložili piesne *Pôstnej triody*, ktorí krok za krokom vypracovali všeobecnú štruktúru veľkopôstnych bohoslužieb, ktorí ju ozdobili liturgiou vopred posvätených darov s jej osobitou nádherou, mali schopnosť jedinečného chápania ľudskej duše. Skutočne poznali umenie pokánia a každoročne v období Veľkého pôstu toto umenie sprístupňujú každému, kto má uši, aby počul, a oči, aby videl.

Čo je **svetlý** smútok? Čo znamená tento tak trochu protirečiaci si výraz? Na jednej strane na bohoslužbu vplýva určitý tichý smútok – bohoslužobné rúcha sú tmavé, bohoslužby monotónnejšie ako zvyčajne, väčšinou sa odohrávajú v tme, takmer v nich nielo deja. Chrám nie je vyzdobený kvetmi, kadidlo nevydáva zvuk. Čítanie sa pomaly strieda so spevom, no stále akoby sa nič nedialo. V pravidelných intervaloch vychádza duchovný zo svätyne a stále číta jednu a tú istú krátku modlitbu a po každej prosbe tejto modlitby robia všetci veriaci v chráme poklonu až po zem. Takto dlhý čas stojíme v tejto monotónnosti – v tichom smútku. To všetko, aby sme pochopili, že je nemožné prejsť z nášho bežného stavu mysle, preplnenej takmer úplne márnosťou, zhomom a starosťami, do tohoto nového bez toho, aby sme sa najprv nestíšili. A to je dôvod, prečo tí, ktorí považujú bohoslužby za záväzok, ktorí sa neustále zaujímajú o požadované minimum (Ako často musíme chodiť do chrámu? Ako často sa musíme modliť?), nemôžu niekedy pochopiť pravý význam bohoslužieb, ktorý spočíva v tom, aby nás preniesol do odlišného sveta – sveta Božej prítomnosti! A sme tam prenášaní pomaly, pretože naša padlá prirodzenosť stratila schopnosť prechádzať tam prirodzene. Keď takto prežívame toto tajomné oslobodenie, keď sa stávame "svetlými a mierumilovnými", vtedy monotónnosť a smútok bohoslužieb nadobúdajú nový zmysel, premieňajú sa. Vnútoraná krása ich osvetľuje, podobne, ako keď prvý slnečný

lúč začína osvetľovať vrchol hory, aj keď v údolí je ešte tma. Veľkým pôstom chce do tmy môjho hriechu zasvietiť svojím svetlom Kristus.

Aby sme mohli vyjsť na svetlo, potrebujeme zdroj tejto sily – pomoc, lebo sami to nemôžeme zvládnuť. Zvlášť vo Veľkom pôste stojíme zoči-voči diablovi a jeho silám. Lebo Veľký pôst predstavuje nielen väčšie úsilie kresťana o premenu, ale i väčšie úsilie diabla zneprijať človeku tento svätý čas. Aby sme v tomto boji neostali sami, je tu zvláštne veľkopôstne prijímanie vopred posvätených svätých darov, t. j. Darov, ktoré boli posvätené počas eucharistie predchádzajúcej nedele a ktoré sa ponechali na oltári, aby mohli byť v stredu a v piatok večer podávané. V pôstnych dňoch sa eucharistia neslávi, pretože jej slávenie predstavuje jedno nenarušené trvanie radosti – jednej nekončiacej slávnostnej hostiny (ako sme spomínali minulý týždeň). Avšak prítomnosť plodov eucharistie v Cirkvi stále pretrváva. Ako tajomstvo a oslava nebeského Kráľovstva, ako sviatok Cirkvi, je eucharistické slávenie nezlučiteľné s pôstom a počas veľkopôstnych dní sa eucharistia neslávi. Ale ako milosť a sila nebeského Kráľovstva, ktoré pôsobia vo svete, ako naša zásoba základného pokrmu pre život a zbraň v našom duchovnom boji však Eucharistia stojí v samotnom centre pôstu a je skutočnou nebeskou mannou, ktorá nás udržiava nažive na našej ceste po púšti Veľkého pôstu.